



Mirjam Schoots,
familieadvocaat
en mediator



**Liesbeth
Groenhuijsen,**
psycholoog en
orthopedagoog

‘Ik wil bij papa wonen’



Kan een kind beslissen bij wie het na een scheiding gaat wonen? En hoe regel je dat in harmonie? Alles over goed ouderschap na je scheiding.

OUDERSCHAPSPLAN

Sinds 2009 zijn ouders die uit elkaar gaan verplicht om een ouderschapsplan op te stellen. In deze overeenkomst leggen zij samen vast hoe zij de zorg en opvoedingstaken voor hun kinderen gaan organiseren. Het is aan de ouders om dat plan in grote lijnen of juist heel gedetailleerd in te vullen. Er vinden geen controles plaats op de uitvoering, maar bij een juridische scheiding en bij eventuele juridische conflicten zal de rechter er wel om vragen. In het plan moet in elk geval worden opgenomen bij wie een kind wanneer verblijft - waarbij je ook mag zeggen: 'Dat doen we in overleg.' - én hoe en waarover je elkaar in elk geval zult informeren. Bijvoorbeeld schoolontwikkelingen en medische ingrepen wel, kleine gebeurtenissen en griepjes niet. Ook moet erin staan hoe je de kosten die de kinderen betreffen verdeelt, hoe je de kinderen hebt verteld dat je uit elkaar gaat, hoe je hebt besproken welke gevolgen dat voor hen heeft en of en hoe je hebt gevraagd naar hun wensen. Het is aan te raden het ouderschapsplan af en toe te evalueren. Naarmate een kind opgroeit, kiest het vaak liever voor één huis. Dat is iets om naar te luisteren en te respecteren. Bron: Mirjam Schoots (deboorderschoots.nl).

'Gelijkwaardig ouderschap betekent niet per se co-ouderschap'

DRIE VRAGEN AAN MIRJAM SCHOOTS, FAMILIERECHTADVOCAAT EN MEDIATOR BIJ DE BOORDER SCHOOTS ADVOCATEN.

Het ouderschapsplan kent geen vaste vorm en wordt niet gecontroleerd. Wat is het nut van een ouderschapsplan als het zo vrijblijvend is?

"Het ouderschapsplan voorkomt zeker niet alle problemen die bij een scheiding kunnen voorkomen. De bedoeling van het plan is dat er duidelijkheid ontstaat over hoe ouders gezamenlijk voor hun kinderen blijven zorgen, om zo te voorkomen dat op dit vlak conflicten ontstaan. Het verplichte karakter dwingt ouders om hier in elk geval goed over na te denken. Als het in de praktijk beter blijkt te werken om er toch een andere invulling aan te geven, en beide ouders staan daarachter, dan is dat natuurlijk prima."

Veel mensen denken dat kinderen vanaf hun twaalfde zelf mogen kiezen bij wie

ze gaan wonen. Klopt dat?

"Nee, dat is een misverstand. Kinderen mogen officieel pas beslissen bij wie ze willen wonen als ze achttien zijn. Vanaf hun twaalfde hebben kinderen wel een stem, en de rechter en mediator een hoorplicht. Dat wil zeggen dat zij moeten luisteren naar wat het kind van de situatie vindt en wat zijn wensen zouden zijn. Soms hebben kinderen heel goede ideeën. Dat betekent niet dat een kind altijd zijn zin krijgt, maar wat het zegt moet wel worden meegewogen. Naarmate een kind ouder is, telt zijn mening zwaarder. Tegenwoordig worden ook veel jongere kinderen gehoord, maar dat is niet wettelijk verplicht."

Ouders kiezen vaker dan vroeger voor co-ouderschap, waarbij ze zich erop

Bijna **40%** van de huwelijken strandt, een kwart belandt in een vechtscheiding

De meest recente cijfers over echtscheiding in Nederland dateren uit 2015. In dat jaar werden ruim 34.000 huwelijken ontbonden, waarmee het scheidingspercentage uitkwam op 39,6%. Jaarlijks zijn zo'n 35.000 minderjarige kinderen betrokken bij een echtscheiding en zo'n 20.000 bij het uit elkaar gaan van niet-getrouwde ouders. Uit iets ouder onderzoek bleek dat van de stellen die uit elkaar gaan ongeveer een kwart na de scheiding slecht contact heeft. Bron: CBS 2016.



KINDEREN WONEN STEEDS MINDER VAAK BIJ HUN VADER

Na een scheiding woont tachtig procent van de kinderen afwisselend bij beide ouders. Meestal staan ze bij de moeder ingeschreven en brengen zij daar ook de meeste tijd door. Co-ouderschap, waarbij de kinderen evenveel bij beide ouders zijn, schommelt al geruime tijd rond de 22 procent. Het aantal kinderen dat alleen bij de moeder woont neemt toe. Slechts twee procent woont alleen bij de vader. Steeds meer kinderen wonen helemaal niet bij hun vader. In 2015 gold dat voor achttien procent, dat is vijf procent meer dan tien jaar eerder. Kinderen die niet bij hun vader wonen hebben meestal wel geregeld contact met hem: 44 procent van de vaders ziet zijn kind(eren) meerdere keren per week, 22 procent twee of drie keer per maand.

Bron: CBS 2013 en 2015.

Bijna de helft van de kinderen van gescheiden ouders krijgt een stiefouder, gemiddeld als ze twaalf jaar oud zijn. Ongeveer vijftig procent van hen is daar blij mee, een derde vindt het maar niets.

Bron: CBS, 17 juni 2016.

'IK DENK STEEDS: WAT IS IN HET BELANG VAN DE KINDEREN?'

Mascha (45): "Mijn ex en ik zijn in 2012 op redelijk goede voet uit elkaar gegaan. We kozen samen voor co-ouderschap, waarbij onze kinderen, toen tien en acht, het eerste deel van de week bij mij zijn en het tweede deel bij hun vader. De weekends wisselen we af. Het prettige van deze invulling is dat altijd duidelijk is voor de kinderen wanneer ze bij wie zijn, en dat je zelf ook op vaste avonden afspraken kunt maken. In het begin verliep het niet altijd even soepel. Dan deed mijn ex op zijn 'zorgdagen' bijvoorbeeld geregeld een beroep op mij. Maar ik wilde niet dwarsliggen. Nog steeds denk ik bij alles: ben ik hier mijn eigen ego aan het verdedigen of is het in het belang van de kinderen? Ik was soms wel gefrustreerd, maar als het moest, luchtte ik mijn hart bij mijn vriendinnen. Na een jaar ging het beter. Mijn ex en ik wonen dicht bij elkaar, dat scheidt. School, vriendjes, sportclubs... alles bleef hetzelfde. En een vergeten tas is zo opgehaald. We hebben nu goed contact. We overleggen veel en hebben zelfs elkaars huissleutel."

KINDEREN VAN OUDERS DIE UIT ELKAAR GAAN VRAGEN HUN OM HET VOLGENDE:

- 'Laat ons alsjeblieft geen kant kiezen.'
- 'Maak geen ruzie waar we bij zijn.'
- 'Zeg geen slechte dingen over elkaar tegen ons.'
- 'Geef ons de tijd om te wennen aan de nieuwe situatie.'
- 'Luister echt naar wat we te zeggen hebben.'
- 'Geef ons de ruimte om van jullie allebei te houden.'
- 'Vergeet niet dat jullie samen voor ons hebben gekozen.'

Bron: villapinedo.nl/open-brief-aan-alle-gescheiden-ouders/ ▶

‘Niet de frequentie, maar de kwaliteit van het contact is bepalend voor goed ouderschap’

WAT HELPT JE KINDEREN ALS JE UIT ELKAAR GAAT? DRIE ADVIEZEN VAN PSYCHOLOOG EN ORTHOPEDAGOOG LIESBETH GROENHUIJSEN.

1. STOP MET RUZIEMAKEN

“Als je afweegt hoe je het ouderschap wilt gaan verdelen na een scheiding, is het cruciaal dat je een vorm kiest waarbij conflicten worden geminimaliseerd en zo ruzies worden beperkt en liefst helemaal gestopt. Een scheiding is voor kinderen al erg. Ze voelen zich schuldig, willen niemand tot last zijn of zijn boos en tegendraads. Hoewel ze extra aandacht nodig hebben, zijn ouders vaak juist minder beschikbaar, omdat ze bezig zijn met hun eigen verdriet. Ruzie tussen de ouders vergroot de stress en zorgen van kinderen. Hun ontwikkeling wordt erdoor gedwarsboemd.”

2. LUISTER NAAR JE KIND

“Praat met je kinderen over wat ze vooral verdrietig vinden, wat hun zorgen en wensen zijn. Dat kan al op heel jonge leeftijd. Het ene kind heeft er bijvoorbeeld echt moeite mee een ouder langer dan twee dagen niet te zien, het andere reageert slecht op steeds een andere omgeving. Ook in gesprekken met een mediator of hulpverlener moet dit aan de orde komen. Soms werkt het goed om de verdeling per kind te bepalen. Dan is er ook meer een-op-eencontact, wat voor een kind heel waardevol is.”

3. ZET JEZELF OP DE TWEDE PLAATS

“Ouders staan vaak op hun strepen als het gaat om het aantal dagen dat een kind bij hen is. Of ze willen co-ouderschap uit angst hun kind kwijt te raken. Maar de vraag die zou centraal moeten staan, is wat het best is voor hun kind. Het is daarbij goed om te onthouden dat niet de duur en frequentie van het contact bepalend zijn voor goed ouderschap, maar de kwaliteit.”

1 OP DE 5

chtscheidingen loopt uit op een vechtscheiding, waarbij de ouders elkaar bewust zo veel mogelijk pijn willen doen. Bron: TNS NIPO 2015.

DE OPVOEDROL VAN DE VADER

De invloed van vaders op de ontwikkeling van zowel zoons als dochters is belangrijker dan lang werd aangenomen. Waar moeders een kind meer beschermen en troosten, zijn vaders geneigd meer te stoeien en hun kind meer uit te dagen, waardoor het zijn (sociale) angst overwint. Zéker omdat het mannelijke rolmodel in het onderwijs steeds vaker afwezig is, is het wenselijk dat een kind ook opgroeit bij de vader. Uit buitenlands onderzoek blijkt zelfs dat jongens die opgroeien met een aanwezige vader minder moeite hebben zich aan de regels te houden, (seksuele) impulsen beter beheersen en beter presteren op school. Jongens die zonder vader opgroeien vertonen meer machogedrag, gebruiken vaker drugs en roken en drinken meer. Meisjes op hun beurt bleken met een aanwezige vader meer zelfvertrouwen te hebben, betere schoolprestaties te leveren en beter om te gaan met jongens.

Bron: J/M (2010), Verwey Jonker Instituut.

‘HIJ LEGDE UIT DAT MIJN HUIS NIET ALS ZIJN THUIS VOELDE’

Irene (42): “Ik wil liever helemaal bij papa wonen,” zei mijn zoon Taco. Hij was toen veertien jaar. Zijn vader Willem en ik waren bijna twee jaar uit elkaar en voedden Taco op in co-ouderschap, waarbij hij officieel de ene week bij Willem en de andere week bij mij woonde. De praktijk bleek al langer weerbarstiger. Ik was naar een andere buurt verhuisd, Willem woonde in ons oude huis. Daar had Taco niet alleen zijn vertrouwde kamer, maar ook zijn middelbare school, zijn voetbalclub en zijn beste vriendjes vlakbij. Ook in de weken dat hij bij mij woonde, ging Taco vaak naar Willems huis. Tegen etenstijd waaide hij dan bij mij aan. Ik vond dat moeilijk, miste hem en was bang hem kwijt te raken. Zijn mededeling dat hij helemaal bij Willem wilde wonen was een schok. Gelukkig kon ik er goed met Taco over praten. Hij legde uit dat mijn huis, waar ik inmiddels ook met mijn nieuwe man en onze baby - zijn halfzusje - woonde, niet als zijn thuis voelde. Hoewel dat pijn deed, begreep ik hem ook. Gezamenlijk hebben we besloten dat Taco voor het overgrote deel bij zijn vader ging wonen. Ons contact is heel goed. Om het weekend is hij bij mij en doordeweeks komt hij geregeld even eten. Soms past hij op zijn zusje, op wie hij dol is. Maken wij het laat, dan blijft hij toch slapen.”

“De toename van het aantal vechtscheidingen ligt aan de verharding van de maatschappij. Mensen zijn harder naar elkaar toe.”

Laraine da Silva, advocaat bij Hoens & Souren Keereweer Advocaten, in Trouw, september 2015.

MEER LEZEN?

- Steeds vaker wordt bij een scheiding een bijzondere curator ingeschakeld. Het betreft een gedragswetenschapper of advocaat die de stem van het kind vertegenwoordigt. Deze maand verschijnt *De bijzondere curator, stem voor het kind in het recht*, waarin Liesbeth Groenhuijsen ook een hoofdstuk heeft geschreven. € 24,90 (Uitgeverij SWP Amsterdam).
- *Ouderschapsplan. De vele gezichten van het belang van het kind* van Liesbeth Groenhuijsen is een praktische handleiding, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en praktijkervaringen, voor het maken van een goed en solide ouderschapsplan. € 18,90 (Uitgeverij SWP Amsterdam).
- In *Geldwijzer alimentatie & co-ouderschap* staat alle informatie over co-ouderschap en financiën, inclusief handige rekenschema's. Het boek is te bestellen in de Nibud-webwinkel. nibud.nl
- De overheidsbrochure *Uit elkaar, en de kinderen dan?* biedt veel informatie over alles wat er bij een scheiding en ouderschap komt kijken. Te downloaden via rijksoverheid.nl.
- In het boek *Aan alle gescheiden ouders, leer kijken door de ogen van je kind* laat Marsha Pinedo kinderen zelf aan het woord. Op een indringende manier openen zij je de ogen, aangevuld met tips en adviezen van deskundigen en oefeningen waar je meteen iets mee kunt. € 18,95 (Uitgeverij Lev). ■



FINANCIËLE GEVOLGEN

Volgens de wet moet je essentiële uitgaven voor je kind verdelen naar draagkracht. Er wordt dan ook rekening gehouden met het aantal dagen dat het kind in elk van de huishoudens verblijft. Alle uitgaven door tweeën delen kan ook, bijvoorbeeld met behulp van een kinderrekening, waarvan beide ouders een pinpas hebben. Daarnaast moet je als ouders afspraken maken over de kindbijslag en eventuele kortingen en toeslagen, zoals het kindgebonden budget, heffingskorting en huurtoeslag. Is dit ingewikkeld of kom je er samen niet goed uit, vraag dan hulp van een mediator of advocaat. Op nibud.nl vind je veel goede informatie hierover.